

beslissing

RECHTBANK NOORD-NEDERLAND

Afdeling strafrecht

Locatie Groningen

parketnummer 19/008177-93

beslissing van de meervoudige kamer d.d. 20 februari 2019 op een vordering van de officier van justitie tot verlenging van de termijn van terbeschikkingstelling

in de zaak tegen

Procesverloop

De officier van justitie heeft op 15 november 2018 schriftelijk gevorderd dat de rechtbank de termijn van terbeschikkingstelling van de veroordeelde zal verlengen met één jaar.

De vordering is voor de eerste maal behandeld op 19 december 2018, waarbij aanwezig waren de veroordeelde, diens raadvrouw mr. J.A.M. Kwakman, de officier van justitie en [redacted] (reclasseringswerker) als deskundige.

De rechtbank heeft het onderzoek ter terechtzitting vervolgens geschorst tot 20 februari 2019 en de stukken in handen gesteld van de officier van justitie, teneinde psychiater [redacted] aanvullend te laten rapporteren omtrent een bij de rechtbank gerezen vraag.

De nadere behandeling heeft plaatsgevonden op 20 februari 2019, waarbij aanwezig waren de veroordeelde, diens raadvrouw mr. J.A.M. Kwakman, de officier van justitie en [redacted] (psychiater) [redacted] (reclasseringswerker) als deskundigen.

De rechtbank heeft acht geslagen op de stukken, waaronder met name het rapport met advies van het Leger des Heils d.d. 26 oktober 2018, het advies als bedoeld in artikel 509c, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering, opgemaakt door [redacted] psychiater, die veroordeelde heeft onderzocht en de door deze psychiater op verzoek van de rechtbank opgemaakte aanvullende psychiatrische rapportage Pro Justitia d.d. 27 januari 2019.

Motivering

De opgelegde terbeschikkingstelling

Bij arrest van 5 december 1994 heeft het voormalige gerechtshof te Leeuwarden (thans gerechtshof Arnhem-Leeuwarden) veroordeelde wegens het plegen van ontfachtige handelingen met een persoon wetende dat hij in staat van lichamelijke onmacht verkeerde, ter beschikking gesteld met bevel tot verpleging van overheidswege.

De terbeschikkingstelling is aangevangen op 20 december 1994 en laatstelijk op 20 december 2017 verlengd met één jaar. Bij beslissing van 7 maart 2018 heeft de rechtbank de verpleging van overheidswege voorwaardelijk beëindigd onder de in die beslissing gestelde voorwaarden.

Het advies van de deskundige als bedoeld in artikel 509o, derde lid, Sv.

In het door de deskundige [redacted] op 15 september 2018 opgemaakte rapport wordt geadviseerd de termijn van de terbeschikkingstelling niet te verlengen, mits er door de veroordeelde wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden. Het advies houdt onder meer in, zakelijk weergegeven:

Als ter terechtzitting blijkt dat veroordeelde werk heeft, dat de huidige ambulante begeleiding door ForFACT in een vrijwillig kader kan worden voortgezet, dan wel dat ForFACT stappen heeft ondernomen om veroordeelde over te dragen aan een GGZ FACT en veroordeelde ook overigens functioneert zonder incidenten, wordt geadviseerd om de maatregel van terbeschikkingstelling te beëindigen. Indien de eerste twee zaken nog niet in orde zijn (en de derde wel), dan kan worden gekeken of zij kunnen worden geregeld binnen de termijn van een aanhouding; indien niet, dan is een verlenging met één jaar te overwegen, met de specifieke opdracht om de desbetreffende zaken binnen die termijn geregeld te krijgen.

Het advies van de reclassering

In voormeld reclasseringsadvies is onder meer het volgende aangegeven, zakelijk weergegeven:

Wij kunnen ons vinden in het advies van de [redacted]. Het werk van veroordeelde is inmiddels georganiseerd. Het ForFACT heeft aangegeven dat zij, indien de terbeschikkingstelling onvoorwaardelijk beëindigd wordt, veroordeelde nog 1 à 2 jaar kunnen begeleiden, alvorens er een overdacht dient plaats te vinden naar de reguliere GGZ. Zowel de reclassering als het ForFACT verwachten dat veroordeelde ook vrijwillig zal blijven meewerken aan begeleiding en behandeling door het ForFACT. Zorgelijk is echter dat er recent een incident heeft plaatsgevonden waarbij veroordeelde een contact is aangegaan met een bejaarde vrouw en tuinwerkzaamheden bij haar verrichtte, maar hier niet over heeft verteld. Gezien het feit dat dit de derde voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege betreft en dit kader relatief kort geleden is gestart, vinden wij het voorbarig om, nu er zich recent zorgelijke signalen hebben voorgedaan, de maatregel onvoorwaardelijk te beëindigen. Wij adviseren om de terbeschikkingstelling met één jaar te verlengen. Daarnaast verzoeken wij om de volgende voorwaarde toe te voegen: *“Voordat veroordeelde een vriendschap of relatie begint met een vrouw en/of klussen uitvoert voor een alleenstaande vrouw, vraagt hij hiervoor toestemming aan de reclassering en het ForFACT”*. Wij zouden het komende jaar ten eerste willen gebruiken om te monitoren hoe veroordeelde omgaat met voornoemde gewijzigde voorwaarde. Ten tweede willen wij het komende jaar benutten om de meldplichtfrequentie verder af te bouwen en zodoende een geleidelijke overgang te realiseren naar (mits er zich niet opnieuw incidenten voordoen) het onvoorwaardelijk beëindigen van de maatregel.

De aanvullende psychiatrische Pro Justitia rapportage

In het door de deskundige [redacted] op 27 januari 2019 aanvullend opgemaakte rapport geeft hij aan dat het vermeende incident zoals geschetst door de reclassering in haar rapportage d.d. 26 oktober 2018 niet onder het begrip incident valt zoals door hem bedoeld en opgenomen onder de voorwaarden, gekoppeld aan een onvoorwaardelijke beëindiging van de maatregel van terbeschikkingstelling.

De deskundige [redacted] heeft voornoemde – door hem opgestelde – adviezen tijdens de terechtzitting van 20 februari 2019 bevestigd en nader toegelicht. Hij heeft hiertoe onder meer opgemerkt, zakelijk weergegeven:

Ik heb de indruk dat veroordeelde zich niet bewust was van de lading van de situatie (het

verrichten van tuinwerkzaamheden bij een oudere vrouw). Dit niet kunnen overzien, dan wel loochenen, past bij zijn psychopathologie. Dit is geen onwil en veroordeelde had geen slechte bedoelingen. Het voorval is daarom naar mijn mening ook niet te kwalificeren als een incident dat aan een onvoorwaardelijke beëindiging van de maatregel van terbeschikkingstelling in de weg zou moeten staan. Het is aan de rechtbank om te kiezen tussen de door de reclassering voorgestelde weg der geleidelijkheid door de termijn van de terbeschikkingstelling met één jaar te verlengen, dan wel om de vordering van de officier van justitie af te wijzen –hetgeen zou betekenen dat veroordeelde in een vrijwillig kader door zou gaan met de begeleiding door ForFACT– hetgeen ik haalbaar acht.

De deskundige [REDACTED] heeft voornoemd reclasseringsadvies tijdens de terechtzitting eveneens bevestigd en nader toegelicht. Deze toelichting houdt in, zakelijk weergegeven: De reclassering heeft de aanvullende rapportage van psychiater [REDACTED] ook ontvangen en uitgebreid besproken. Deze rapportage maakt niet dat wij ons standpunt omtrent het verlengen van de maatregel van terbeschikkingstelling zullen wijzigen, nu de reclassering nog steeds van mening is dat in de onderhavige zaak voor de weg der geleidelijkheid moet worden gekozen en er zorgvuldig moet worden afgebouwd. Wel delen wij de mening van de psychiater dat verdere begeleiding van veroordeelde in een vrijwillig kader eveneens haalbaar is.

Het standpunt van het openbaar ministerie

De officier van justitie heeft zich op het standpunt gesteld dat, gelet op de adviezen van de psychiater en op het feit dat uit deze adviezen blijkt dat mevrouw [REDACTED] van het ForFACT zich met deze adviezen heeft verenigd, onvoorwaardelijke beëindiging van de maatregel van terbeschikkingstelling aan de orde zou kunnen zijn. Op grond van artikel 509t, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering is dat echter nog niet mogelijk. Deze bepaling vereist dat de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege ten minste een jaar moet hebben geduurd en dat is thans nog niet het geval.

De officier van justitie heeft de rechtbank, in verband hiermee, in overweging gegeven om de behandeling van de zaak aan te houden tot een datum die na 7 maart 2019 ligt. Na die datum is immers wel voldaan aan voornoemd wettelijk vereiste dat de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege minimaal een jaar heeft geduurd en dan kan de terbeschikkingstelling onvoorwaardelijk worden beëindigd. Een andere mogelijkheid is dat de rechtbank over 14 dagen uitspraak doet in de onderhavige zaak, hetgeen zou betekenen dat er slechts twee dagen verschil zit tussen de datum van de uitspraak en de datum waarop de voorwaardelijke beëindiging van de verpleging van overheidswege één jaar heeft geduurd.

Het standpunt van de veroordeelde en zijn raadsvrouw

Veroordeelde en zijn raadsvrouw hebben zich primair op het standpunt gesteld dat de maatregel van terbeschikkingstelling onvoorwaardelijk dient te worden beëindigd, gelet op onder meer de adviezen van de psychiater en in mindere mate ook het advies van de reclassering. Er is geen grond voor verlenging van de maatregel. Subsidiar hebben zij aangegeven zich te kunnen vinden in het voorstel van de officier van justitie om de onderhavige zaak, in verband met artikel 509t, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering aan te houden tot een datum na 7 maart 2019, dan wel met een andere door de rechtbank te formuleren pragmatische oplossing voor het formele probleem voortvloeiend uit artikel 509t, tweede lid, zoals voornoemd.

Het oordeel van de rechtbank

Vooropgesteld moet worden dat op grond van artikel 38d, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht de termijn van een terbeschikkingstelling slechts kan worden verlengd indien de veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen die verlenging eist.

De rechtbank is – met de officier van justitie en de raadvrouw – van oordeel dat, gelet op de adviezen van psychiater _____ (en het feit dat de deskundige mevrouw _____ van het ForFACT heeft aangegeven zich hiermee te kunnen verenigen), niet langer wordt voldaan aan voornoemde vereisten voor verlenging van de terbeschikkingstelling.

Alle deskundigen concluderen dat het recidiverisico laag is, zowel op de korte als op de lange termijn. De rechtbank is van oordeel dat, gelet daarop en gelet op hetgeen verder in deze rapporten naar voren is gebracht omtrent de huidige situatie van de ter beschikking gestelde, het gevaarscriterium niet meer aan de orde is. De veiligheid van anderen dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen vereist niet langer het handhaven van de maatregel van terbeschikkingstelling.

Ingevolge artikel 509t, tweede lid, tweede volzin, van het Wetboek van Strafvordering vindt beëindiging van de terbeschikkingstelling echter niet plaats dan nadat de verpleging van overheidswege gedurende minimaal een jaar voorwaardelijk beëindigd is geweest. Dit laatste is in deze zaak nog niet het geval. De rechtbank heeft de verpleging van overheidswege pas op 7 maart 2018 voorwaardelijk beëindigd.

Uit de wetsgeschiedenis volgt dat met de wetwijziging is beoogd zogenaamde ‘contraire beëindigingen’ van de terbeschikkingstelling onmogelijk te maken. Van een contraire beëindiging is volgens de wetgever sprake wanneer beëindiging van de terbeschikkingstelling strijdig is met zowel visie van het openbaar ministerie als met het advies van de deskundigen in. Daarmee wil de wetgever de onwenselijke situatie voorkomen dat de veroordeelde abrupt en zonder enige vorm van begeleiding terugkeert in de maatschappij, met alle mogelijke recidiverisico’s van dien. De wetgever is er daarbij vanuit gegaan dat het openbaar ministerie slechts de verlenging van de maatregel vordert indien hij van mening is dat die niet beëindigd moet worden.

Indien de officier van justitie in de onderhavige zaak zou hebben besloten geen verlengingsvordering in te dienen, dan zou de terbeschikkingstelling over iets meer dan twee weken – op 7 maart 2019 – van rechtswege eindigen. Nu de officier van justitie – in verband met het ontbreken van recidivegevaar – heeft aangevoerd dat afwijzing van de verlengingsvordering haar voorkeur verdient, is van een contraire beëindiging in materiële zin geen sprake. In het onderhavige geval doet zich overigens ook niet de situatie voor waarbij veroordeelde abrupt en zonder enige vorm van begeleiding wordt vrijgelaten. Er is geleidelijk toegewerkt naar de huidige situatie, waarbij veroordeelde heeft laten zien volledig zelfstandig en stabiel te kunnen functioneren. Bovendien zal veroordeelde zijn huidige contacten met het ForFACT-team (in het kader van de voorwaardelijke beëindiging van de terbeschikkingstelling van met verpleging van overheidswege) na de beëindiging van de terbeschikkingstelling vrijwillig voortzetten.

Op grond van het bovenstaande komt de rechtbank tot het oordeel dat artikel 509t, tweede lid, tweede volzin, van het Wetboek van Strafvordering toepassing mist in gevallen als de onderhavige. Zij staat in deze zaak dan ook niet aan afwijzing van de verlengingsvordering

in de weg.

De rechtbank ziet, gelet hierop, geen aanleiding voor aanhouding van de behandeling van de zaak. Het daartoe gedane verzoek wordt afgewezen.

De vordering van de officier van justitie tot verlenging van de terbeschikkingstelling zal worden afgewezen.

Beslissing

De rechtbank wijst de vordering van de officier van justitie af.

Deze beslissing is gegeven door mr. [redacted] en en
m. [redacted] rechters, bijgestaan [redacted] griffier en uitgesproken ter
openbare terechtzitting van 20 februari 2019.

[redacted] is buiten staat deze beslissing mede te ondertekenen.

